

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Opvs De Iudiciis Divinis, Qvae Devs In Hoc Mvndo Exercet

Accessit index concionatorius in omnes totius anni dies Dominicos &
Festos, ab ipso Auctore confectus

Stengel, Georg

Ingolstadii, 1651

Capvt XXVIII. Duodecima morborum caussa, vt per eos non solùm vitia
deponantur, sed etiam variæ virtutes exerçantur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-45701

CAPVT XXVIII.

Duodecima morborum causa, ut per eos non solum vicia deponantur, sed etiam varia virtutes exercentur.

Estat Chrysoſtomus, morbos corporis à Christo non niſi propter morbos animi fuiſſe curatos; quid ni, etiam propter eorundem curandos, immiſſos? non enim niſi infirmi ad medicum cucurriſſent. Quemadmodum autem vna premitur, ut vinum fluat, ita benignitas Dei premit peccatores, ut ex eis lachrymæ exprimantur. Lachrymæ verò ſunt baſamū, quo ſanantur omnia vulnera animarum. Itaque ex morbis non ſolum bonitas miſerentis Dei cognoscitur, & nos ad pœnitentiam adducit; verum etiam animæ recuperant ſanitatē, & diuinis viribus mirificè corroborantur. Atque hoc eſt, ni fallor, quod voluit dicere Paulus, quando ſcripſit: *Cum infirmor.* tunc potens ſum, quia corporis infirmitate interiores animæ vires redduntur potentiores, atque ex imbecillitate & vetuſtate hominis exterioris, interior nouis viribus, ex hoſte noſtro domeſtico, carne videlicet debilitata & fracta, acquiſitis, fit vegetior. Qua de cauſa & Plato, pro Academia ſua, non locum amœnum & floridum aëremque ſalubrem, ſed humidum & paluſoſum fertur elegiſſe, minusque ſanum; dicens, hunc eſſe longe ad philoſophandum aptiorem; eò quòd corpore malè affecto, animus benè afficeretur; qui plerumque corpore luxuriante, & ipſe inſoleſcit. Quare adeò locum illum amauit, ut eum, ne ad vitæ quidem prolongationem vellet deſerere. Verba Æliani ſunt: *Cum Academia diceretur locus eſſe peſtilens, & medici conſiliū darent, ut in Lycæum ſcholam transferret, nequaquam obtemperauit, dicens: Atqui ego producenda vita cauſa, ne in Atho quidem ſummitatem tranſmigrare velim.* Multis nimia ſanitas inſaniæ cauſa fuit. Et certè multa vicia indigent membrorum ſanitate viribusque corporis, ut quæ ex audacia, aut nimio concupiſcentiæ feruore oriuntur. Rarò alterum in duellum prouocabit podagricus: numquam latrocinij ſe alet paralyticus. Cacoſtomachus non vnerabit ſe crapula. Nec periclitatur de ebrietate, qui vini nauſeam

I.
S. Chryſoſt.
hom. 28.

2. Cor. 12. 10.

Ælii. lib. 2.
variar. c. 10.

nauseam patitur. Nec in Venerem feretur. quem corporis dolores non sinunt cogitare de voluptate. Quia autem homo conditus est ad beatitudinem consequendam, impeditus ne corpus percipere possit delectationem, animi delectationem quaerit, & inuenit, multarum enim virtutum occasio est inualetudo.

II.

Eugipp. 2.
pud Sur.
& Ianuarij.

Eugippus Abbas refert, S. Seuerinum multos varijs languoribus ac ærumnis affectos liberasse; quod cum audiret Bonus eius Monachus, oculorum imbecillitate vehementer vexatus, eum adibat, ut orationibus illius & ipse medelam posceret. Dicebat igitur: *Aduentitios & externos gratia salutaris sentire praesidia, sibi verò nullam opem aliquatenus exhiberi.* Cui Seuerinus respondit: *Fili mi, non tibi expedit ab hac oculorum molestia liberari, & aciem corporei luminis habere perspicuam; quin potius ora, ut obtutus vegetetur interior.* Quid enim? an non magis grata & iucunda lux illa interna esse debet, qua per amplissima caeli spatia mente vagaris, quàm corporeum hoc lumen, quod tibi cum brutis commune est, & ea tantum, quae ante pedes sunt, cernere vales? Plerumque, qui oculos longè lateque in fines terræ mittunt, mentem amittunt. Praestat ergo corpore, quàm animo esse cæcum. Inter externa corporis bona, nihil homini charius est oculis, & tamen Christus dixit:

Matth. 5. 29.

Quod si oculus tuus dexter scandalizat te, erue eum, & projice abs te: expedit enim tibi, ut pereat unum membrorum tuorum, quàm totum corpus tuum mittatur in gehennam. Fuit inter profanos, qui oculos sibi exculpfit, ut posset philosophari: cur homines altiora sperantes, non patienter ferrent, immò beneficij loco haberent, si cæci esse sinantur, ut possint diuina speculari? immò ne oculis venena hauriant? *Ut vidi, ut perij, ut me malus abstulit error!* inquit ille. *Accidit, ut surgeret David de strato suo post meridiem, & deambulare in solarium domus regia, viditq; mulierem se lauantiem: ex aduerso super solarium suum, erat autem mulier pulchra valde.* Notum est, quid inde euenerit. Mutatus est, quasi Medusam aspexisset. Quàm illi profuisset, si tunc oculis caruisset? Non sine causa lamentatus est ille: *Oculus meus depraedatus est animam meam in cunctis filiabus urbis meae.* Quis ægrè fert, si ab eo praedones amoueantur?

Virgil. Eclog.
8.

2. Reg. 17. 2.

Thren. 3. 51.

III.

Tempore pestis, corrupto aëre, libenter & diligenter claudimus

dimus fenestras ædium nostrarum, ne quid infectionis admittatur. *Ascendit mors per fenestras nostras, per aures, & præcipuè per oculos nostros: si ergo Deus eas nobis fenestras claudit, ne fascinemur, aut ne prædo Sygius intret, cur ei gratias non agamus, cum sancti id legantur spontè amplexi, immò optauisse?* B. Aubertus septimus à S. Vedasto Atrebatensis Episcopus, mirifica quadam visione admonitus, vt sacrum B. Vedasti corpus ad locum quemdã alium, non longè ab vrbe situm transferret; protinùs ad facti illius societatem B. Audomarum, Taruennæ Morinorum, ea tempestate, Episcopum inuitauit: qui licet affecta senectute debilior esset, & cæcitate laboraret, prompto tamen alacrique animo eò properauit, & in ipsa sacrarum translatione reliquiarum, amissum lumen Vedasti meritis recepit. Quod tamen ille, præ lumine mentis, quo mirabiliter vigebat, parui pendens iterum, amittere voluit: atque pristinam oculorum cæcitatem precibus à Deo impetrauit. Nimirum illud expertus est, quod Paulus in se agnouit, dicens: *Cùm infirmus, tunc potens sum, cum nihil video, multum video.* Non video cæcus vanitatem, video veritatem. Mens enim, qua veritas videtur, oculis non indiget; sed tantò acutiùs diuina arcana penetrat, quantò minùs de terrenis intuetur. Mira sunt, quæ de ingenio, perspicacitate, & prudentia cæcorum alibi à nobis sunt memorata, hîc sufficiat illud de Appio cæco dictum:

Multum animo vidit, lumine captus erat.

Neque sanè cæcitas sola corporis animum illuminat, verùm etiam omnes reliqui morbi & calamitates homini ostendunt, quis sit. Superbiam igitur dedocent, docent humilitatem. Iouis se filium credebat Alexander, & propemodum se ipsum in Deorum numerum retulisset. Sauciatus est; sanguis illi de plaga missus est; &

Sanior ex ipso vulnere factus erat.

Multi ob fortunæ fauorem, & res domi bellinè feliciter gestas, sibi nimio opere placent, & si non Deos, saltem semideos se se esse arbitrantur; ast vbi in morbos incidunt, tum languor, & dolor, & humanæ miserix ostendunt, eos esse homines, & suam illis ob oculos ponunt fragilitatem. Cuius & Alexandrum Iouis

OO

prolem

Jerem. 9: 22

Aleuin. in vita S. Vedasti apud Sur. 6. Februar.

2. Cor. 12: 10

Cùm de monstris ageremus, tom. 3.

IV.

Ælian. lib. 2

- Variar. c. 37.** prolem Anaxarchus cognomento Eudæmonicus, ut alibi etiam retuli, admonuit, quando ei vidit sorbitionem à medico preparari ægrotò; inquebat enim: *At nostro Deo spes omnis in sorbitione patella posita est.* Antigonus autem, item Macedonum rex, postquam à graui morbo conuuluit; *Hic morbus,* aiebat, *submouit nos, ne animo efferamur, cum simus mortales.* Ad auditas dumtaxat minas Achab scidit vestimenta sua, & operuit cilicio carnem suam, ieiunauitq; , & dormiuit in sacco, & ambulauit demisso capite. Et factus est sermo Domini ad Eliam Thesbiten dicens: *Nonne vidisti humiliatum Achab coram me?* Longè magis, si sapiunt, humiliantur, quos morbi corripunt; illi corpore extenuantur, sed simul etiam animi tumorem deponunt; illis inualetudo vires de corpore detrahit, sed animo etiam detrahit insolentiam, morbum longè periculosissimum. Quare non est morbus tam inter incommoda, quàm inter Dei dona numerandus, qui animo plus reddit, quàm corpori aufert. Et, si cetera desint, *infirmetas gratis febriam facit animam,* *Honestum esse censeo, te dolori resistere,* ait S. Gregorius Nazianz. atq; *animo, vel nunc maxime expurgari, ac morbum nihil aliud esse dicere, quàm utilem quamdam institutionem, hoc est, ut & corporea omnia, & quicquid fluxum est, & caducum, aspernans, totum te caelesti parti addicas, nec presenti tempori, sed futuro auro uinas, mortisq; meditationem, ut Plato ait, hanc vitam existimes.*

V.

Apud Rufinum, lib. 2. de vitis Patrum. libello 10. de discretionem.

1. Cor. 10. 13.

2. Cor. 12. 8.

Quid, quòd infirmi vel minùs tentantur, vel magis à Deo contra tentationes corroborantur? Minùs tentari asseruit Antonius Abbas, cum dixit: *Non permittit Deus bella excitari in generatione hac, quoniam scit, quia infirmi sunt, & portare non possunt.* Imponit enim clemens Pater onera uiribus attemperata. *Fidelis Deus est, qui non patietur uos tentari supra id, quod potestis, sed faciet etiam cum tentatione pronentum, ut possitis sustinere.* Hoc est, quod idem alibi ait: *Virtus in infirmitate perficitur.* Quòd enim maior infirmitas nostra, eò maior contra eam à Deo fortitudo suggeritur. Et si enim ibi, per infirmitatem, tentatio carnis intelligitur; facilè tamen etiam inde deducimus, tantò nobis maius animi robur suppeditari, quantò corpus magis deficit, aut tentatur, si ea infirmitate uelimus uti. Quamquam etiam ipsam car-

nis tentationem elidit, corporis afflictio, quæ multis pro clypeo fuit, ne & ipsi tentarentur, & alios tentarent. D. certè Ambrosius, mox verbatim citandus, adolescentè scribit miræ venustatis, cum videret, sua specie multas illustres feminas sollicitari, vultum suum vulneribus deformasse. Luculentum est illud, quod refert Cantipratanus de Sueua nobilissimæ & formæ, & prosapiæ, & famæ, quæ suam & aliorum castitatem, ut tueretur, lepram à Deo exoravit; eaque in mariti gratiam, ex Confessarij præcepto, per preces iterum excusâ, palam fecit, corporis maculis animi integritatem seruari, viresque, quæ membris decedunt, menti accedere. Quemadmodum in contrarium multi tantò sunt animo timidiore, quantò corpore validiore. Itamus miles, apud Antigonum militabat, qui corporis aduersa valetudine cum laboraret, rogatus à rege palloris causam, ægritudinem incognitam causatus est. Rex verò animi magnificentia ductus, jubet remedia adhiberi ad eum sanandum. Restitutus igitur sanitati miles, postea omnia, contra mortem, pericula vitabat. Rogatus verò à rege mutationis causam, ait: *O rex, tu me minùs audacem fecisti, quòd is malis me vindicasti, quibus vita à me mea contemptui habetur.* Lemit miles, ægritudinem hominibus in eo prodesse, ut omnia fortunæ bona, & ipsam etiam vitam miseram, & ærumnosam contemnant, qua cum sani sumus, in nostram perniciem abutimur.

Multi sani, multi pulchri, multi formosi, multi membris integri, & insidias passi sunt, & negligentes fuerunt in custodienda virtute, qui ægri, deformes, mutili, fortissimè illecebras omnes vicerunt, aut certè è cœno suo emerferunt: Nobile exemplum refert D. Ambrosius, de adolescente *Etrusco, qui cum ob admirandam oris proprij pulchritudinem in amorem accenderet feminas, fertur stigmatibus inarasse vultum suum, ne qua eum adamare posses.* Aliud recenset D. Hieronymus de iuvene, qui *precisam morsu linguam in osculantis se scorti faciem expuit, ac sic libidinis sensum, succedente doloris magnitudine, superavit.* Quàm longè præstaret multos cicatricibus in vultu potiùs, quàm spurcitijs in animo esse deformatos? Quàm latius esset, eos lingua carere, ne spurcidicis sermonibus aliorum aures venenarent? Quàm

Thom. Cantipratan. l. 2. Apum, c. 30. S. 29.

Bruf. lib. 4. cap. 15.

VI.

S. Ambros. lib. 3. de virgin. & Exhort. ad virg. S. Hieronym. in Paulo Eremita.

Prat. Spirit.
cap. 69.

Ex Actis S.
Neroi & A-
chillei. cap. 9.
apud Sur.
23. Maij.

utilius, oculis carere, ne oculati in gehennam mitterentur? Ita enim legimus in Prato spirituali de Virgine Alexandrina, quæ aduertens, suorum oculorum pulchritudine captum adolescentem, oculos sibi eruit; ut mundo corde Deum videret. Neque alia de causa voluit D. Petrus filiam suam Petronillam ægrotare. Cùm enim aliquando B. Petri Apostoli discipuli, in ædibus illius simul ederent, vnus eorum Titus nomine Petrum interrogauit: *Cùm permalti à te curentur, cur Petronillam filiam tuam patris ex paralyti decumbere? Respondit Petrus: Sic ei expedit. Ne quis tamen putet, me his verbis indicare voluisse, fieri non posse, ut sanetur, volo, ut surgat & ministret nobis.* Dictum, factum. Mox enim illa incolumis surrexit. Expleto autem ministerio, iussit eam Apostolus redire ad lectum suum, ac denuò ægrotare. Infirmi- tate potens facta est, & Christo penitus addicta. Postquam igitur in Dei timore satis profecit, non modò ipsa curata est, sed etiam permultis alijs, precibus suis, obtinuit sanitatem.

VII.

Pallad. in hist.
Lauf, cap. 20.

Quemadmodum autem Petronillæ morbus profuit ad virtutes adipiscendas, castitatemque conseruandam, ita alijs remedium fuit ad vitium luxuriæ deponendum, relinquendasque illicitas corporis voluptates. Cùm enim contraria contrarijs curentur, dolor pepulit amorem turpium voluptatum, quæ doloris causa extiterunt. Palladius in historia Lausiaca agens de S. Macario Alexandrino, Ego, inquit, ad eum accessi aliquando, & extra cellam inueni iacentem quemdam vici presbyterum, cuius caput ita erat exesum à morbo, qui dicitur cancer, ut etiam os totum appareret in vertice. Is accessit ad ipsum, ut curaretur; nec eum admittebat ad colloquium. Rogavi autem eam dicens: Miserere huius miseri, & saltem da ei responsum. Is verò mihi respondit dicens: Est indignus, qui curetur. Quòd si velis eum curari, persuade ei, ut deinceps abstineat à ministerio sanctorum Sacramentorum. Ego autem ei dico: Quamobrem, quæd? Is verò dicit: Fornicans sacrum peregit ministerium, & ideo castigatur. Nunc ergo si metu desistat ab eo, quod ausus est facere per contemptum, Deus ipsum curabit. Cùmq; spondidisset, se facturum, sanctus ei manus imposuit, & paucis diebus curatus est, capilliq; eum creuerunt, & sanus domum redijt. Hoc est nimirum, quod Propheta dixit, petijtque: *Imple faciem*

Psal. 82. 7.

facies eorum ignominia, & quarent nomen tuum, Domine. Iam sapiunt nonnulli; & postquam experiuntur fructum suæ delectationis mala esse cruciatum, aiunt: *Non emò pœnitere tanti.* Ad huiusmodi hominum morbis sanatorum exemplum rectè monet S. Augustinus: *Flagellum Dei ne contemnas, sed flagellatus dic Deo gratias. Dilige corripientem, dilige corrigentem, dilige arguentem.* Diligis medicum secantem, non quia cum cruciatu lecat, sed quia lecat ad sanitatem. Dilige & Deum, quia per morbos hinc vit, hinc lecat, ut in æternum parcat sanato.

Hac de causa, divina sapientes & se, & suos, quos ex animo dilexerunt, torqueri in hac vita & morbis, & ab ipsis malis spiritibus maluerunt, quàm peccatis sibi maiora in inferno tormenta accumulare. In historia miraculi de venerabili Sacramento civitatis Amsterdamsis in Hollandia (quæ tam authentica est, ut per octavas Festi, in secundo nocturno, per lectiones diuisa sit, approbante Episcopo Harlemiensi) habetur eiusmodi exemplum. Matrona quædam eius vrbs, multo tempore decumbens ex infirmitate, votum fecit Sacramento, ut sanaretur. Absens tunc erat maritus; femina domi dominabatur. Itaque sui juris, iussit se ad Sacrum locum (ita enim templum, in quo miracula fiebant, vocabatur) deduci; ibi pro sanitate recuperanda impensè Deum rogavit. Quàm verè dixit Christus: *Nescitis, quid petatis?* Sæpe enim, velut infantes cultrum, noxia magis, quàm vtilia petimus. Ita & hæc matrona petiuit, quod melius fuisset, non impetrari. Petijt, & obtinuit sanitatem. Itaque suis pedibus, atque incolumis è templo domum redijt, quò portata fuerat manibus alienis. Existimabat itaque, præclarè secum fuisse actum. Exultabunda igitur, marito suo domum ex itinere reuerso, rem vti gesta erat, narravit. At maritus diuina iudicia altiùs scrutatus interrogavit eam, num sanitatem à Deo postularet, adiecta illa condicione, *si anima sua saluti prodesset?* cui illa respondit, se sine vlla condicione sanitatem petijssè. Quod vbi intellexit maritus, redire eam ad Sacrum locum iussit, & id à Deo petere, quod suæ saluti magis conueniret. Paruit vxor marito, ad templum reuersa, precata est, id sibi ut daretur, quod animæ suæ saluti maximè conueniret. Et ecce, mox eadem, qua

S Aug. lib. 2
de vit. ia-
firm. cap. 4.

VIII.

In Breuiario
Eccles. Ame-
sterd.

Matth. 23
22

S. dicitur

et dicitur

et dicitur

et dicitur

et dicitur

Pallad. in
hist. Lauf.
cap. 103.

prius, infirmitate correpta est; manifesto indicio, plus ei morbum, quam sanitatem profuisse. Quid, quod longè optabilis est quibusdam, ab ipso cacodamone insidari, quam eo liberum flagitiosa vita Deum offendere? De B. Abbate Innocentio supra laudatus Palladius hæc narrat. *Cum is fuisset illustris in palatio inter magistratus Constantini Imperatoris, mundo renuntiauit, profectus à matrimonio. In quo etiam habuit filium Paulum nomine domesticum, qui militabat. Is cum peccasset in filiam presbyteri, imprecatus est proprio filio Innocentius, Deum rogans, & dicens: Domine, da ei spiritum, ne amplius inueniat eius caro tempus peccandi: melius arbitratus, eum pugnare cum damone, quam cum intemperantia. Quod etiam factum est. Nam nunc quoque adhuc est in monte oliuarum ferrum gestans, & castigatus à Spiritu. Rectè sensisse ac fecisse Innocentium hunc, suo exemplo Paulus docet; qui cum de alio homine impuro intellexisset, ita ad Corinthios scripsit: Ego quidem absens corpore, presens autem spiritu, iam iudicauit presens eum, qui sic operatus est, in nomine Domini nostri IESU Christi, congregatis vobis, & meo spiritu, cum virtute Domini nostri IESU, tradere huiusmodi satana in interitum carnis, ut spiritus saluus sit, in die Domini nostri IESU Christi.*

I X.

Psal. 83. 3.

Matth. 8. 5.

Matth. 9. 18.

Matth. 9. 28.

Matth. 9. 22.

Matth. 8. 13.

Vidimus, hucusque, multis sanitatem nocere, prodesse infirmitatem, qui corpore debilitati, animo fiunt fortiores; inspiciamus nunc, quibus gradibus ægrotent de virtute in virtutem. 1. Morbis afflicti, toti in eo sunt, ut circumspiciant de medico & medicina: ita leprosi, ita cæci, ita mulier, quæ sanguinis fluxum patiebatur ad Christum cucurrerunt: ita cum introisset Capharnaum, accessit ad eum Centurio rogans eum, & dicens, Domine puer meus jacet in domo paralyticus, & malè torquetur: ita princeps vnus accessit, & adorabat eum diens: Domine, filia mea modo defuncta est: sed veni, impone manum tuam super eam, & viuet. 2. Quia sæpe doctâ plus valet arte malena, nec est in medico, vt humana ope æger releuetur; excitatur fides, vt credant infirmi plus posse Deum. Sic accedentibus ad se cæcis dixit IESVS: Creditis, quia hoc possum facere vobis? Dicunt ei: Vtiq, Domine. Et ad mulierem: Confide filia, ait Christus, fides tua te saluam fecit. Et ad Centurionem: Vade, & sicut credidisti, fiat tibi. Itaque & in

in illis morbus est occasio credendi, qui sanantur, & in ijs, qui pro sanando rogant; immo & illis, qui vident sanatum. *Cognovit pater, quia illa hora erat, in qua dixit ei IESVS: Filius tuus venit: & credidit ipse, & domus eius tota.* Quin & hereticos nonnullos nouimus, qui, cum aliis Sanctorum inuocationem rississent, postquam eorumdem inuocatione, Catholicorum consilio, adhibita, conualuissent, fidem etiam Catholicam amplexi sunt. Quemadmodum & Naaman Syrus, ob beneficium sanitatis à Propheta impetratum, transijt in religionem Israëlitarum, & credidit in illum, *qui sanat omnes infirmitates.* Inter indicia certè fuit Messiae, eum ægros sanauisse ad diuinitatem suam demonstrandam. Hinc Matthæus ait: *Obtulerunt ei multos daemones habentes: & eiecit Spiritus verbo: & omnes male habentes curauit: ut adimpleretur, quod dictum est per Isaiam Prophetam dicentem. Ipse infirmitates nostras accepit: & agrotationes nostras portauit.*

Ioan. 4. 52

4. Reg. 5. 17.

Psal. 102. 5.

Matth. 8. 16.

Isa. 51. 4. &

1. Petr. 2. 24.

X.

3. Fidei credentium, se posse bonam pristinamque valetudinem diuina ope recuperare, facile se sociat spes. Libenter enim, quod optamus, speramus, si fieri posse non dubitemus. Hinc morbus, qui corpus aggrauat, mentem ad Deum attollit, facitque ægros, quod desiderant, flagitare. *Tristatur aliquis vestrum? orat, & rursus. Infirmatur quis in vobis? inducat presbyteros Ecclesie, & orent super eum, ungentes eum oleo in nomine Domini: & oratio fidei saluabit infirmum, & alleviabit eum Dominus: & si in peccatis sit, remittentur ei.* Ferè omnes, quos Christus sanauit, vel sua, vel aliorum oratione, sanitatem impetrauerunt. Ezechias quoque vsque ad mortem æger, *conuertit faciem suam ad parietem, & orauit Dominum.* & obtinuit adhuc quindecim vitæ annos. Non orasset, nisi sperasset; neque sperasset, nisi eam Deo sanandi potentiam esse credidisset. Ut ergo crederet, ut speraret, ut oraret, morbus in causa fuit. Hoc ipsum monuit sapiens: *Fili, in infirmitate, ne despicias te ipsum, sed ora Dominum, & ipse te curabit.* Nimirum idcirco, diuina prouidentia, per morbum corpus deiecit in lectum, ut animus ægroti in calum erigatur. Itaque erigitur, quia cogitat, Deum adeò esse sapientem, ut non possit nescire, quid quisque patiat, ac dolores occultissimos, eorumque radices, causas, remedia nòrit: & vires cuius-

Iac. 5. 13.

4. Reg. 20. 20

Eccli. 38. 9.

296 Cap. XXVIII. Duodecimus morbi causa, ut virtutes excitentur, cuiusque ad illos tolerandos dolores; quas vires augere queat, si expediat; uti & morbos sua potentia tollere, siue per apta medicamenta, siue etiam per contraria. Cum qua potentia agnoscit coniunctam bonitatem, ut suos plus diligit, quam ipsi se metiplos. Hinc porro confidit, eum sua providentia nihil statuisse, quod non dirigat ad ægrotantis salutem, siue statuerit morbum, siue sanitatem.

XI.

Psal. 13. 4.

Aneas Syl-
vius in hist.
Bohem.

Apoz. 7. 17.
et 11. 4.

Eccli. 38. 9^a

XII.

4. Æger, dum credit, sperat; dum sperat, orat pro sanitate. Sed quia illi conscientia suggerit, non dignos esse, qui exaudiantur, Dei inimicos, cogitat de peccatis per poenitentiam expungendis; iuxta illud: *Multiplicata sunt infirmitates eorum, postea acceleraverunt*; cogitat de placando Deo; cogitat de inferni supplicij, ad quæ, si comparentur omnes morbi, umbra sunt. Wenceslaus Bohemix rex, cum, toto exercitu profligato, & viribus fractis, captivus teneretur, rogatus, *Quo animo essis?* Respondit: *Numquam meliore. Cùm enim, inquebat, omnibus humanis presidij vallatus essem, vix de Deo cogitandi spatium daretur; nunc illis omnibus exutus Deum solum cogito, & in eo spem meam colloco, qui me, sat scio, non deseret, sed innocentem exaudiet.* Ad eundem modum, qui negotiorum magna multitudine ac varietate distracti, animum ad sidera attollere non possunt, per morbos in lectulum coniecti, incipiunt ad se redire, vitæ fragilitatem, fortunæ fugacitatem, humanam calamitatem, denique tristissimam damnatorum, & lætissimam beatorum æternitatem meditari. Hinc patientia exurgit. Hinc pia suspiria. Hinc sancti gemitus, & desideria illius regionis, in qua *absterget Deus omnem lachrymam ab oculis Sanctorum.* Hinc antè actæ vitæ poenitudo. Quamobrem, cum sapiens dixisset: *Fili, in tua infirmitate ne despicias te ipsum, sed ora Dominum, & ipse te curabit*: mox adjecit: *Averte a delicto, & dirige manus, & ab omni delicto mundetur tuum. Da suavitatem, & memoriam similaginis, & impingua oblationem, & da locum medico, non solum corporis, sed etiam spiritali: ipsi verò Dominum deprecabuntur, ut dirigat requiem eorū, & sanitatem, propter conversationem eorum.*

5. Inde vilescunt terrena, cælum sapit, & extincto rerum caducarum amore, diuina appetuntur, quorum desiderio
animus

animus ægri inardescit. S. Birgitta regis Sueciæ filia, pro Algotio Dominicano sacrae Theologiæ Doctore DEVM precata est, ut orbitate oculorum & calculi tormentis liberaretur. Sed hoc responsum accepit: *Ille stella micans est, nec expedit. sanitate corporis obscurari animam eius. Certavit & cursum consummavit: nihil iam superest, nisi ut à me coronetur. Et hoc tibi signum erit quòd ab hac hora mitescent dolores corporis eius. Lærim animam ei⁹ prorsus ardet igne diuini amoris.* Non diu post Theologus ille è mortali vita ad immortalæm lætus discessit, DEVM laudans, ob infirmitatem à caelestis Patris sapientia, omnipotentia, ac bonitate, ad suam maiorem coronam, clementissimè ordinatam. Quo exemplo monemur, ne nimis in morbo, vel pro nobis, vel pro alijs, anxij simus. Nouit DEVS, quid quisque ferre valeat, vel quid ei profit. Infinita sapientia non errat, infinita potentia debilitati nostræ potest robur addere: infinita bonitas, nullum malum, nisi ad bonum finem infert.

6. Quòd si quis vel per pharmaca hominum, vel per miracula restauratus ad pristinum de inualetudine redeat vigorem vsque, etiam tum habet causam DEVM amandi, eiq; se se gratum ostendendi. Ita enim, *cùm venisset IESVS in domum Petri, vidit socrum eius jacentem, & febricitantem: & tetigit manum eius, & dimisit eam febris, & surrexit, & ministrabat eis.* Nimirum patet, ut qui valetudinem à DEO receperunt, eandem in eius seruitutem; non in vanitates impendant. Mulier illa, quæ à sanguinis fluxu fuit sanata, Cæsareæ Philippi, ante domum suam, Christo statuam æream posuit, in accepti beneficij monumentum. Cui gratitudini & Christus vicissim gratus esse voluit. Nam ad eius statuæ basin herba excreuit, quæ, ubi in eam altitudinem portecta est, ut simbriam vestimenti eius attingeret, vim acquisiuit, itidem sanguinis sistendi. Sic ærea imago, dum miraculum significauit, & ipsa facta est miraculosa. Gratitude autem hanc à Christo expectari, manifestè docent verba Christi. Decem lepra coopertos mundauerat. *Vnum autem ex illis, ut vidit, quia mundatus est, regressus est, cum magna voce magnificans DEVM, & cecidit in faciem ante pedes eius, gratias agens: & hic erat Samaritanus. Respondens autem IESVS, dixit: Nonne decem mundati sunt: & nouem*

P

Sur. 13. Iulij
in vita eius.
cap. 11.

XIII.

Matth. 8. 14.

Euseb. lib. 7.
cap. 28. & So-
zom. lib. 5.
cap. 21.

Luc. 15. 17.

ubi

ubi sunt? Non est inuentus, qui rediret, & daret gloriam Deo, nisi hic alienigena. Quæ obliuio beneficiorum adhuc reperitur in mundo. Multi enim Christiani, multi Catholici, à morbis curantur, qui numquam Deo gratias agunt, pro valetudine recepta; cum tamen sæpe hæretici, sæpe ipsi Ethnici morbis liberati, magnos Deo Liberatori decernant honores; neque satis prædicare possint Sospitatorum. Sed nimirum, vt terra alia lolium, alia triticum gignit, ita alij homines vitia, alij virtutes exerunt, quando vel ægrotant, vel ægrotare desinunt.

CAPVT XXIX.

Tertia decima morborum causa, quòd sint occasio vocationis ad varia opera pietatis, & Passionis Dominice in memoriam reuocanda.

I.

Plaut. Mercat.

1. Cor. 12. 9.

S. Augustin. lib. de Verit. Christi. c. 12.

Matth. 25. 36.

A Pud Comicum ait nescio quis: *Aspice istiusmodi salutem, cum cruciatu qua aduenit.* Aliter loquitur Paulus, cuius illa sunt: *Virtus in infirmitate perficitur. Libenter igitur gloriabor in infirmitatibus meis. Cum enim infirmor, tunc potens sum.* Quid ita? quia *fortitudo nostra, inquit S. Augustinus, est infirmitatis in veritate cognitio, & in humilitate confessio.* Fragilis est homo; numquam melius fragilitatem suam, quam in morbo, videt. Hanc dum videt, non suis, sed diuinis viribus nititur. Fit ergo tunc, diuina ope, longè fortior potentiorque, quam si suis viribus nixus esset. Quas virtutes Iob vlcere pessimo percussus non exercuit? quantam patientiam Tobias non ostendit afflictus cæcitate? Quas tentationes morbis alij non subegerunt? Quantam vitæ ac morum emendationem non instituerunt? quæ vota ad Sanctos, eorumque templa atque altaria non conceperunt? quantam vim pecuniæ & eleemosynarum in pauperes non effuderunt? Nec ipsis tantùm ægrotis morbi profunt, sed etiam ægrotorum ministris, qui nusquam magis suam erga proximum ostendere possunt charitatem, immò & erga Deum, qui in nouissimo die, dicturus est: *Infirmus eram, & visitastis me.* Quin & suam, velut in speculo, intuentes imbecillitatem, desinunt se circumspicere, aut corporis voluptates ita terminandas magnifacere.